EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 12.7.2019.
COM(2019) 335 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI

kurā novērtē progresu, par ko Itālija paziņojusi Komisijai un Padomei un kas panākts papildnodevas parāda piedziņā no piena ražotājiem par 1995./1996.–2001./2002. gadu (atbilstīgi Padomes Lēmuma 2003/530/EK 3. pantam)

KOMISIJAS ZIŅOJUMS PADOMEI,

kurā novērtē progresu, par ko Itālija paziņojusi Komisijai un Padomei un kas panākts papildnodevas parāda piedziņā no piena ražotājiem par 1995./1996.–2001./2002. gadu (atbilstīgi Padomes Lēmuma 2003/530/EK 3. pantam)

Šis novērtējuma ziņojums ir sagatavots atbilstīgi 3. pantam Padomes 2003. gada 16. jūlija Lēmumā 2003/530/EK par tā atbalsta saderību ar kopējo tirgu, ko Itālijas Republika gatavojas piešķirt piena ražotājiem (turpmāk "Padomes lēmums"), kurā noteikts, ka Itālijas kompetentās iestādes ik gadu Padomei un Komisijai ziņo par progresu, kas panākts, no ražotājiem piedzenot papildnodevas parāda summu par 1995./1996.–2001./2002. gadu.

Saskaņā ar Padomes lēmuma 1. pantu atbalsts, ko Itālijas Republika piešķīrusi piena ražotājiem, pati maksājot Eiropas Savienības budžetā summu, kura Eiropas Savienībai pienākas no piena ražotājiem kā periodā no 1995./1996. gada līdz 2001./2002. gadam uzliktā papildnodeva par pienu un piena produktiem, un atļaujot šiem ražotājiem vairāku gadu gaitā pakāpeniski nomaksāt parādu atlikta maksājuma veidā, nepiemērojot procentu likmi, izņēmuma kārtā ir uzskatāms par saderīgu ar kopējo tirgu ar nosacījumu, ka:

– ražotāji parādu atmaksā pilnībā, katru gadu veicot vienādas iemaksas, un ka

– atmaksāšanas periods, kas sākas 2004. gada 1. janvārī, nepārsniedz četrpadsmit gadus.

Saskaņā ar Padomes lēmuma 2. pantu atbalsta piešķiršana tika atļauta ar nosacījumu, ka Itālija deklarē Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fondam (ELVGF)[1] papildnodevas kopsummu par attiecīgajiem periodiem un ka parāda atlikumu trīs vienādu gada maksājumu veidā Itālija atskaita no ELVGF finansētajiem izdevumiem attiecīgi par 2003. gada novembri, 2004. gada novembri un 2005. gada novembri. Itālija, nosūtot 2003. gada 26. augusta vēstuli, pienācīgi paziņoja papildnodevas kopējo summu par attiecīgajiem periodiem. Atlikušais nesamaksātais parāds tika pienācīgi atskaitīts no ELVGF finansētajiem izdevumiem par 2003., 2004. un 2005. gada novembri.

Itālijas kompetentās iestādes saskaņā ar Padomes lēmuma 3. pantu ik gadu atskaitās Padomei un Komisijai par progresu, kas panākts papildnodevas parāda piedziņā no ražotājiem par 1995./1996.–2001./2002. tirdzniecības gadu.

Saskaņā ar iepriekšminēto noteikumu Itālijas iestādes ar *AGEA* [*Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura*] 2018. gada 9. novembra vēstuli iesniedza Komisijai trīspadsmito ziņojumu – par 2017. gada maksājumu. Atgādinājumam: tā kā nodevas iekasēšanas pirmie divi gadi (2004. un 2005.) tika skatīti vienā un tajā pašā ziņojumā (2007. gada 30. janvāra dokuments COM(2007) 34 final), šis ziņojums attiecas uz četrpadsmito gadu.

Šajā ziņojumā Komisija sniedz tā progresa novērtējumu, kurš saskaņā ar Itālijas iestāžu sniegtajām ziņām panākts par 2017. gadu attiecībā uz papildnodevas piedziņu gan par gadiem, uz kuriem attiecas Padomes lēmums, gan par septiņiem gadiem, uz kuriem minētais lēmums neattiecas.

Nodevas maksāšana saskaņā ar pakāpeniskās nomaksas 2003. gada shēmu

[1] Kopš 2007. gada 1. janvāra tas ir aizstāts ar Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu (ELGF).

Padomes lēmums, ar kuru Itālijai atļauts piena ražotāju vietā iemaksāt Eiropas Savienības budžetā papildnodevu, attiecas uz 25 123 ražotājiem, kuriem 2005. gadā (minētajā gadā Padomei iesniegts pirmais ziņojums) bija attiecīgais parāds. 2017. gadā parādnieku skaits samazinājies līdz 20 647 parādniekiem.

No visiem ziņojumā minētajiem ražotājiem, kas ir parādā nodevu par septiņiem Padomes lēmumā noteiktajiem gadiem, sākotnēji 15 431 ražotājs ir izvēlējies pakāpeniskās nomaksas 2003. gada shēmu. 2004. gadā pirms pirmā maksājuma veikšanas 15 431 ražotājs, kas izvēlējās pakāpeniskas nomaksas shēmu, kopumā bija parādā 345 miljonus euro, kas atbilst aptuveni vienai ceturtdaļai no tādu ražotāju neatmaksātā parāda kopsummas, kas atteikušies pievienoties pakāpeniskās nomaksas shēmām. Tāpēc šķiet, ka lielākā daļa ražotāju, kuru ražošana pārsniegta mazākā apjomā, ir izvēlējušies maksāt saskaņā ar shēmu. Turpretim ražotāji, kuru ražošanas pārsniegumi bija lielāki (aptuveni 8000 ražotāju, kuru nesamaksātās nodevas parāds par septiņiem gadiem bija 1 miljards euro), izvēlējās nepiedalīties pakāpeniskās nomaksas shēmā. Tomēr jāprecizē, ka Itālijas iestādes katru gadu ir saņēmušas jaunus pakāpeniskas nomaksas pieteikumus. 2017. gadā tika iesniegti 36 jauni pieteikumi, kuru kopsumma bija 7 miljoni euro. Līdz 2017. gada 31. decembrim 10 137 ražotājiem bija jāveic četrpadsmitais maksājums, kura kopējā summa bija 24 655 057,20 euro. Itālijas iestāžu veiktās pārbaudes liecina, ka 2017. gadā 10 038 ražotāji ir pienācīgi samaksājuši 24 259 152,52 euro, proti, 99 % ražotāju noteiktajā termiņā ir samaksājuši 98,40 % no parāda summām par četrpadsmito maksājumu. Pēdējais minētais rādītājs ir vidēji 97 % apmērā no tā, kas samaksāts par iepriekšējiem gadiem. Saskaņā ar Itālijas iestāžu sniegto informāciju par četrpadsmito maksājumu kopumā ir piedzīti 375,94 miljoni euro.

Lai gan iepriekšminētie skaitļi nepārprotami liecina par pakāpeniskās nomaksas shēmas dalībnieku centieniem izpildīt saistības, Komisija uzskata, ka pēcpārbaudes, kas veiktas gadījumos, kad maksājums nav reģistrēts noteiktajā termiņā, ir galvenais rādītājs tam, cik lielā mērā Itālijas iestādes ir apņēmušās nodrošināt maksājuma shēmas nosacījumu pareizu ievērošanu un gādāt par nodevas parāda pilnīgu iekasēšanu.

Attiecībā uz četrpadsmito maksājumu nav vēl nekādas informācijas par pārējo 99 ražotāju maksājumiem par summu 392 784,39 euro.

Attiecībā uz trīspadsmito maksājuma gadu iepriekšējā ziņojumā bija norādīts, ka 209 ražotāji līdz 2016. gada 31. decembrim nebija samaksājuši 563 317,2 euro. Kā liecina Itālijas iestāžu sniegtā informācija, centrālās iestādes par visiem šiem gadījumiem ir paziņojušas attiecīgajām reģionālajām iestādēm, lai panāktu visas parāda summas samaksu (ar procentu likmi, uz kuru neattiecas pakāpeniskās nomaksas shēma). Vēlāk tika konstatēts, ka no 209 ražotājiem, par kuriem sākotnēji tika domāts, ka tie nav veikuši maksājumus, 103 ražotāji tomēr bija to izdarījuši. Taču 106 ražotāji, kuri tiešām nebija veikuši trīspadsmito maksājumu, zaudēja tiesības uz pakāpenisko nomaksu, turklāt attiecībā uz viņiem tika uzsāktas parāda piespiedu piedziņas procedūras.

Ņemot vērā Itālijas iestāžu sniegto informāciju par 2017. gadu, šķiet, ka nosacījumi tās pakāpeniskās nomaksas shēmas piemērošanai, kura apstiprināta ar Lēmumu 2003/530/EK, ir tikuši ievēroti, un ka Itālijas iestāžu panāktais progress parāda piedziņā no ražotājiem, kuri attiecībā uz 1995./1996.–2001./2002. gadu ir piedalījušies pakāpeniskās nomaksas shēmā, liecina, ka minētās shēmas pārvaldība ir apmierinoša.

Saimniecības, kurām atcelta iespēja veikt nomaksu pakāpeniski

Ja ražotājs nav veicis kaut vienu maksājumu, to izslēdz no pakāpeniskās nomaksas shēmas un no viņa tiek piedzīta visa atlikusī parāda summa ar uzkrātajiem procentiem.

Četrpadsmit gados no pakāpeniskās nomaksas 2003. gada shēmas ieviešanas kopumā 1120 saimniecībai tika atceltas tiesības uz pakāpenisko nomaksu; runa ir par parāda (saskaņā ar pakāpeniskās nomaksas shēmu) kopsummu 37 510 005,97 euro apmērā.

Tomēr no šīs summas 18 740 185 euro tika samaksāti pirms šo tiesību atcelšanas, bet pēc tiesību atcelšanas tika piedzīti 5 502.332,10 euro (gandrīz/aptuveni 30 % no nenomaksātās summas); no tiem 2 920 990,46 euro ir summa, kas deva iespēju 320 saimniecībām parādu pilnībā dzēst. Tas nozīmē, ka 800 saimniecību kopējais parāda atlikums ir 13 279 597,39 euro (gandrīz/aptuveni 70 % no nenomaksātās summas).

Šie skaitļi liecina, ka Itālijas iestāžu centieni nodevas iekasēšanā no ražotājiem, kas maksājuma neveikšanas dēļ tika izslēgti no pakāpeniskās nomaksas shēmas, nav apmierinoši. Tomēr šī situācija ir jāskata saistībā ar vispārējo problēmu – Itālijas administrācijas nespēju efektīvi atgūt parāda summas, kas neietilpst turpmāk minētajās pakāpeniskās nomaksas shēmās.

Maksājuma termiņa pagarinājums par sešiem mēnešiem un no tā izrietošās sekas saistībā ar valsts atbalsta pasākumiem

Saskaņā ar 2. panta 12.k punktu Itālijas 2010. gada 29. decembra Dekrētlikumā Nr. 225, kas grozījumu rezultātā tapis par 2011. gada 26. februāra Likumu Nr. 10, Itālija ir atļāvusi 2010. gada maksājuma termiņa pagarinājumu līdz 2011. gada 30. jūnijam; saskaņā ar pakāpeniskās nomaksas 2003. gada shēmu (kas apstiprināta ar Padomes Lēmumu 2003/530/EK) minētais maksājums bija jāveic līdz 2010. gada 31. decembrim.

Ar 2013. gada 17. jūlija Lēmumu Nr. C(2013) 4046 Final Komisija paziņoja, ka tās piena nodevas summas samaksas termiņa pagarinājums, kura bija jāsamaksā līdz 2010. gada 31. decembrim, ir uzskatāms par atbalstu, kas nav saderīgs ar iekšējo tirgu. Turklāt Komisija uzskatīja, ka ar minēto atbalstu tika pārkāpti Padomes Lēmumā 2003/530/EK paredzētie nosacījumi un tika radīts jauns valsts atbalsts tiem, kas minēto atbalstu ir izmantojuši un tādējādi pārkāpuši Padomes noteikto regulējumu; šis valsts atbalsts nav ne likumīgs Regulas (EK) Nr. 659/1999 1. panta f) punkta nozīmē, ne arī saderīgs ar iekšējo tirgu.

Ar Lēmumu Nr. C(2013) 4046 Final Komisija lika Itālijai pieprasīt nesaderīgā atbalsta summas (ar procentiem) atmaksu no ražotājiem, kas izmantojuši maksājuma termiņa pagarinājumu.

Itālijas iestādes uzsāka atbalsta summu piedziņai vajadzīgās administratīvās procedūras. Tomēr 2013. gada 8. novembrī Itālija pret Komisijas lēmumu iesniedza prasību Tiesā (lieta T-527/13). 2015. gada 24. jūnijā Tiesa pieņēma nolēmumu, ar kuru Komisijas lēmums tika daļēji atcelts: Vispārējā tiesa apstiprināja Komisijas pieeju attiecībā uz to, ka tās piena nodevas summas samaksas termiņa pagarinājums, kura bija jāsamaksā līdz 2010. gada 31. decembrim, ir uzskatāms par atbalstu, savukārt tā noraidīja Komisijas secinājumus par jauno atbalstu tiem, kas ir izmantojuši termiņa pagarinājumu un tādējādi pārkāpuši Padomes lēmuma noteikumus. Komisija ir veikusi pasākumus Vispārējās tiesas sprieduma apstrīdēšanai Eiropas Savienības Tiesā (Lieta C-467/15 P). 2017. gada 25. oktobrī Tiesa savā spriedumā, ko tā nolasīja minētajā lietā, apstiprināja Komisijas galīgā Lēmuma Nr. C (2013) 4046 Final spēkā esību, ko Vispārējā tiesa bija daļēji atcēlusi savā 2015. gada 24. jūnija spriedumā (Lieta T-527/13). Tātad Itālijas iestādes ir tikušas aicinātas pieņemt un īstenot vajadzīgos valsts pasākumus, lai izpildītu Lēmumu Nr. C (2013) 4046 Final, līdz atbalsts, kas piešķirts saskaņā ar minēto shēmu, tiek atgūts pilnībā. Līdz šim Itālijas iestādes ir iesniegušas datus par saņēmējiem un summām, kas jāatgūst. Šī informācija vēl ir jāpapildina un jāsniedz pierādījumi par atgūšanu.

Papildnodevas parāds par 2002./2003. gadu

Par 1995.–2002. gadu Itālija savu ražotāju vietā maksāja papildnodevu Eiropas Savienības budžetā saskaņā ar Padomes Lēmumu 2003/530/EK.

Kopš 2004. gada dalībvalstu tiešā papildnodevas iemaksa Savienības budžetā notiek saskaņā ar Padomes 2003. gada 29. septembra Regulu (EK) Nr. 1788/2003.

Savukārt 2002./2003. gads nav atrunāts ne Padomes lēmumā, ne jaunajā 2004. gadā ieviestajā shēmā. Ņemot vērā Itālijai piešķirtās valsts kvotas pārsniegumu, Itālijas piena ražotājiem, kas atbildīgi par šo pārsniegumu, bija jāiemaksā Savienības budžetā 227,76 miljoni euro par 2002./2003. gadu.

Tātad par šo laikposmu no papildnodevas paliek 118,4 miljoni euro, ko par papildnodevu Eiropas Savienības budžetā vēl nav iemaksājuši attiecīgie piena ražotāji.

Nodevas parāds par 1995./1996.–2008./2009. gadu, kas nav iekļauts ne pakāpeniskās nomaksas 2003. gada shēmā, ne 2009. gada atmaksas sistēmā

Iepriekšējos ziņojumos tika uzsvērts, ka, izmantojot pakāpeniskās nomaksas 2003. gada shēmu un Itālijas 2009. gadā izveidoto pakāpeniskās atmaksas sistēmu (ar procentu likmi, kura līdzvērtīga Savienības bāzes likmei, kas palielināta par vairākiem procentu punktiem), faktiski samaksāta tika tikai neliela nodevas parāda daļa, proti 410 miljoni euro jeb 17,8 %. Pakāpeniskās nomaksas 2003. gada shēmas un 2009. gadā izveidotās atmaksas sistēmas kontekstā 2017. gada 31. decembrī ir atgūti 385 miljoni euro. No tā izriet, ka uz šiem mehānismiem attiecas vien niecīga kopējās atmaksājamās summas daļa, proti, 25 millioni euro (saskaņā ar 2009. gada atmaksāšanas sistēmu).

Patiesībā nodevas parāda kopsumma, kura iegrāmatota par 1995./1996.–2008./2009. gadu un kuru paziņojusi Itālija, ir 2,303 miljardi euro, turklāt atgūstamās summas lielākā daļa neietilpst minēto instrumentu darbības jomā.

Ja informācija Itālijas iestāžu ziņojumā par četrpadsmito maksājumu pierāda, ka pašreizējā vispārējā situācija saistībā ar nodevas piedziņu saskaņā ar 2003. gadā ieviestās pakāpeniskās nomaksas shēmu ir apmierinoša, tad tā nepavisam nav tāda attiecībā uz to atgūstamo summu iekasēšanu, kuras nav iekļautas pakāpeniskās nomaksas vai atmaksas shēmās (1,283 miljardi euro), un jo īpaši attiecībā uz juridiski noteikto summu (888 miljoni euro apmērā) piedziņu.

Attiecībā uz summām, kuras nav iekļautas pakāpeniskās nomaksas vai atmaksas shēmās, Komisija kopš 2010. gada Padomei iesniegtajos secīgajos novērtējuma ziņojumos vairākkārt ir izteikusi savu neapmierinātību par to, ka ar piena kvotām saistītās nodevas piedziņā būtisks progress nav panākts.

Saskaņā ar informāciju, kas sniegta Itālijas iestāžu ziņojumā par četrpadsmito maksājumu, pakāpeniskās maksāšanas shēmās neiekļautās nodevas faktiskā iekasēšanā jauni ievērojami panākumi nav gūti. Itālijas iestādes gan norāda, ka atgūstamās summas ir palielinājušās par 112 miljoniem un ka patlaban 837,2 miljoni euro ir atgūšanas procesā ar tiesas starpniecību (piespiedu atgūšana), taču par faktiskiem panākumiem ziņots vēl netiek.

Ņemot vērā nodevas parāda nesamaksātās summas lielumu un perioda ilgumu, kurā parāds nav ticis piedzīts, ir jāsecina, ka Eiropas tiesību aktu efektivitāti un lietderību Itālijas iestādes 2017. gadā nav nodrošinājušas.

Tāpēc Komisija ir vērsusies Eiropas Savienības Tiesā, saskaņā ar LESD 258. pantu iesniedzot prasību par valsts pienākumu neizpildi (Lieta C-433/15).

Eiropas Savienības Tiesa ar 2018. gada 24. janvāra spriedumu Komisijas prasību apmierināja: tā konstatēja, ka Itālijas Republika, nenodrošinādama, ka papildmaksājums, kurš jākārto par produkciju, kas Itālijā saražota, pārsniedzot valsts kvotu, no pirmā tirdzniecības gada, kurā papildu maksājums Itālijā tika piemērots faktiski (1995./1996. gads), līdz pēdējam tirdzniecības gadam, kurā Itālijā bija ražošanas pārpalikums (2008./2009. gads),

– vai nu tiek faktiski iekasēts no individuālajiem ražotājiem, kuri veicinājuši katru attiecīgo ražošanas pārprodukciju,

– vai – tiešo pārdevumu gadījumā – to atbilstošā termiņā samaksā pircējs vai ražotājs pēc tam, kad ir saņēmis paziņojumu par maksājamo summu,

– vai – ja maksājums nav ticis samaksāts noteiktajā termiņā – tas tiek reģistrēts un, ja iespējams, iekasēts piespiedu kārtā no šiem pircējiem vai ražotājiem, nav izpildījusi paredzētos pienākumus.

Secinājums

Ar Padomes Lēmumu 2003/530/EK izveidotās pakāpeniskās nomaksas shēmas piemērošanas četrpadsmitā gada nogalē Komisija uzskata, ka, ņemot vērā to, ka tiek ievēroti 2003. gadā Padomes apstiprinātās pakāpeniskās nomaksas shēmas piemērošanas nosacījumi, Itālijas iestāžu panāktais progress parāda piedziņā no ražotājiem, kuri attiecībā uz 1995./1996.–2001./2002. gadu ir izvēlējušies piedalīties pakāpeniskās nomaksas shēmā, liecina, ka minētās shēmas pārvaldība ir apmierinoša.

Attiecībā uz pakāpeniskās nomaksas shēmā vai pakāpeniskās atmaksas shēmā neietvertajām summām Komisija uzsver, ka Eiropas Savienības Tiesa ar savu 2018. gada 24. janvāra spriedumu ir apstiprinājusi pienākumu neizpildi, ko Komisija pārmet Itālijas Republikai. Tātad Itālijas iestāžu pienākums saskaņā ar LESD 260. pantu tagad ir veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai panāktu Eiropas Savienības Tiesas sprieduma izpildi, un līdz ar to rīkoties ar pienācīgu rūpību, īstenojot pienākošos summu efektīvu atgūšanas sistēmu, kas dod reālus un saskatāmus rezultātus nesamaksātā parādu apjoma samazināšanas ziņā. Komisija rūpīgi uzrauga to, kā Itālijas iestādes izpilda Tiesas spriedumu.